

Förröjning

Om underväxten är tät, är det mer eller mindre nödvändigt att utföra en förröjning för att åstadkomma ett gott drivningsresultat. Bild: © Mikko Riikilä.

Kuvas

Vid förröjningen avlägsnar man sådan naturligt uppkommen underväxt som försvårar drivningen och som inte kommer att utnyttjas för virkesproduktion. Målet med röjningen är att förbättra drivningsförhållandena och minska skadorna på beståndet.

Förröjning underlättar drivningen i gallringsbestånd

Förröjning kan avsevärt underlätta den maskinella drivningen, minska skadorna på trädbeståndet och göra objektet mer lockande för virkesköpare. Röjningen syftar till att avlägsna den underväxt som hindrar sikten och försvårar placeringen av avverkningsaggregatet intill stambasen på de träd som ska fällas. Sådan underväxt som inte försvårar drivningen ska man inte röja i och med att det gör röjningen dyrare och minskar mångfalden och livsbetingelserna för viltet.

Innan förröjningen utförs behöver man ta reda på om skogsägaren är intresserad av att lämna underväxt med tanke på kontinuerlig beståndsvård eller av landskaps-, viltvårds- eller naturvårdsskäl.

Typiska förröjningsobjekt är unga gallringsskogar där plantskogsvården blivit eftersatt. Även om man har utfört plantskogsvård kan det uppstå en hel del underväxt också på kargare ståndorter, men problemet är större på friska och lundartade moar och på torvmark. Förröjning kan också behövas i sådana här fall, och skogsägarens målsättningar avgör om förröjning utförs.

Päätöksenteko

Ekonomi och risker i samband med beståndsvårdande avverkningar

En stämplingspost som är förröjd är intressantare ur virkesköparens och entreprenörens perspektiv än en som är oröjd. För skogsägaren betyder det här i allmänhet ett högre rotpris.

Underväxten kan vara värdefull

Om sikten från förarhytten är god, hjälper det föraren att göra rätt trädval och samtidigt blir drivningsresultatet bättre. Man måste ändå komma ihåg att utvecklingsduglig underväxt också kan ha ett ekonomiskt värde i sådana fall där man vill driva upp beståndet i två skikt.

Sådana skogspartier där virkesproduktionen är särskilt låg ska man gärna lämna helt oröjda. Det här gäller bl.a. fuktiga svackor, övergångszoner, bergbundna områden och andra ställen med låg tillväxt.

Beaktande av mångfalden och viltet i samband med förröjning

Buskar, rönn, en och videarter är alla viktiga för viltet och för mångfalden i skogen. Asp, sälg, klibbal och ädla lövträd, hassel och andra vedartade lundväxter är oumbärliga för ett stort antal arter och de bör därför lämnas i samband med förröjningen.

Vilt

För skogsviltet i allmänhet och speciellt för skogshönsen är det viktigt att spara tillräckligt mycket underväxt med tanke på det skydd de behöver. Skogsägaren kan främja livbetingelserna för viltet genom att lämna viltbuskage i samband med gallringsavverkningar. Storleken på viltbuskagen kan variera från en grupp med några undertryckta granar till fläckar på en dryg ar.

Skyddszoner

Skyddszonerna vid småvatten och vattendrag kan lämnas helt utanför röjningen, men av landskapsmässiga skäl kan man ibland behöva avvika från den här principen. Övergångszonen mellan öppen torvmark och skog röjs inte.

Toteutus

Förröjning för gallringsavverkning

Om underväxten är tät är en förröjning mer eller mindre nödvändig om man vill uppnå ett gott drivningsresultat. Bild: © Mikko Riikilä

Vid förröjningen fälls träd som inte duger till gagn- eller energivirke och särskilt sådan granunderväxt som hindrar sikten. På objekt där man tar ut energived kan förröjningen göras i form av en lättare siktröjning.

Tidpunkt och metoder för förröjning

Förröjningen ska utföras i god tid, helst 1–3 år före avverkningen. Då hinner den röjda underväxten falla omkull och snön pressa ner den mot marken.

Om plantskogsröjningen har utförts vid rätt tidpunkt och tillräckligt kraftigt, är det ofta onödigt med förröjning i första gallringar.

På torvmarker ska förröjningen inte utföras alltför tidigt på grund av risken för kraftigt slyuppslag från röjda björkar. Så länge den röjda underväxten är färsk förbättrar den dessutom markens bärighet.

- Røj underväxt som finns inom en radie på en meter runt gagnvirkesstammarna.
- Røj dessutom all granunderväxt som är över två meter hög och som försämrar sikten vid avverkningen.
- Håll stubbarna låga och fäll de röjda stammarna i riktning bort från gagnvirkesstammarna.
- Om granunderväxten är livskraftig och man har för avsikt att bygga vidare på den, ska man enbart röja runt de stammar som ska avverkas.

Förröjning vid uttag av energived

Om plantskogsvården har blivit eftersatt eller röjningen inte varit tillräckligt kraftig är förröjning nödvändig för att maskinell drivning ska kunna utföras. Bild: © Kalle Kärhä.

Med förröjning avses den röjning av underväxt som utförs före virkesdrivningen för att underlätta drivningsarbetet. Syftet med förröjningen är att förbättra produktiviteten vid avverkningen och kvaliteten på virkesdrivningen, samt att minska drivningsskadorna.

Behovet av förröjning är större om skogen är oskött

Om plantskogsröjningen har utförts vid rätt tidpunkt och varit tillräckligt kraftig är det ofta onödigt med förröjning i första gallringar. Störst är behovet av förröjning i klenare gallringsskog där plantskogsvården utförts bristfälligt.

Utförande av förröjning

Behovet av förröjning bedöms utgående från objektet och drivningsmetoden. Vid uttag av

slanor är förröjning nödvändig. Vid helträdsavverkning utförs röjning däremot sällan. Det är bra att på förhand komma överens med den som utför drivningen om och hur en förröjning ska utföras.

Redan en siktröjning underlättar betydligt maskinell avverkning, minskar risken för stamskador och gör objektet mer attraktivt för virkesköpare. Förröjningen utgör en förutsättning för en lyckad drivning och kanske till och med för hela virkesförsäljningen. Innan förröjningen utförs bör man ta reda på om skogsägaren vill att det sparas underväxt med tanke på kontinuerlig beståndsvård eller av andra skäl, t.ex. med tanke på landskaps-, natur- eller viltvård.

Förröjningen ska utföras i god tid, helst ett år före avverkningen. Då hinner den röjda underväxten falla omkull och snön pressa ner den mot marken. På torvmarker ska förröjningen inte utföras alltför tidigt på grund av risken för kraftigt slyuppslag från röjda björkar. Så länge den röjda underväxten är färsk förbättrar den dessutom markens bärighet, särskilt på torvjordar och andra marker med dålig bärighet och i synnerhet vid helträdsavverkning eftersom skördaren inte då lämnar toppar och kvistar på körstråket.

En förröjd stämplingspost är intressantare för en köpare och för den som utför drivningen än en oröjd. Det här visar sig ofta för skogsägaren i form av ett högre rotpris. Om skördarföraren har bra sikt (som tumregel i medeltal 30 meter) hjälper det föraren att fatta rätt beslut beträffande vilka stammar som ska fällas, och samtidigt blir drivningskvaliteten bättre. Å andra sidan kan utvecklingsduglig underväxt också ha ett ekonomiskt värde om man vill driva upp beståndet i två skikt.

Följande regel kan användas som en vägledande indikation på behovet av röjning:

Förröjning utförs om antalet över 2 m höga stammar är

- över 2 000 st/ha för granunderväxt
- över 3 000 st/ha om underväxten består av olika trädslag
- över 4 000 st/ha om underväxten består av lövträd

Förröjning görs bara på sådan ställen på stämplingsposten där det finns ett klart behov.

Anpassad förröjning

Vid anpassad förröjning fälls sådana stammar som inte duger till gagnvirke eller energived och i synnerhet sådan underväxt som hindrar sikten eller som gör det svårt för

avverkningsaggregatet att nå stammen. Man ska inte röja underväxt som inte stör avverkningen eftersom det höjer kostnaderna, minskar mångfalden och försämrar levnadsförhållandena för viltet. Dessutom rekommenderas att man lämnar 4-5 viltbuskagen per hektar med tanke på djur och andra organismer.

- Röj kring gagnvirkes- och energivedsstammar.
- Röj också sådan granunderväxt som är över 2 meter hög och som stör sikten.
- Kapa den underväxt som växer nära en gagnvirkesstam så att stubbarna blir låga och så att stammarna faller utåt från gagnvirkesstammen sett.
- Om granunderväxten är livskraftig och den ska utnyttjas för framtida virkesproduktion, röj då bara kring de gagnvirkesstammar som ska avlägsnas.
- Det är bra att på lämpliga ställen lämna underväxt som viltbuskage.

Objekt som ekonomiskt sett är lågproduktiva ska man helst lämna oröjda. Sådana är t.ex. fuktiga svackor, övergångszoner, bergbunden mark och andra områden där tillväxten är långsam.

Vid anpassad förröjning röjs underväxten kring sådana stammar som ska fällas, stammar som inte duger till energived och annan underväxt som hindrar sikten i samband med virkesdrivningen. Bild: Juha Varhi, © Tapio.

Riistan huomioiminen ennakkoraivauksessa

Ensiharvennusta edeltävän ennakkoraivauksen yhteydessä on tärkeää säilyttää mahdollisuus sille, että riista löytää tulevien vuosikymmenten ajan varttuvasta metsästä riittävän suojan. Siksi metsäkanalintujen kannalta on oleellista säästää riittävästi suojaa antavaa alikasvosta. Riistan elinolosuhteita edistetään jättämällä harvennusleimikolle suojapaikoiksi riistatiheikköjä.

Harvennusta edeltävä ennakkoraivaus

Lehtipuupensaat, pihlajat, katajat ja pajut ovat tärkeitä metsäluonnon monimuotoisuudelle ja riistalle. Haavat, raita, tervaleppä ja jalot lehtipuut, pähkinäpensas ja muut lehtopensaat ovat lukuisille eliöille välttämättömiä ja niitä suositellaan säästettävän raivauksessa.

Riistan suosimiseksi pienvesien ja vesistöjen suojakaistat voidaan jättää ennakkoraivauksessa käsittelemättä, mutta maisemallisista syistä tästä voidaan poiketa. Ennakkoraivaus voidaan jättää tekemättä myös taloudellisesti vähätuottoisissa kohteissa, kuten kosteissa painanteissa, vaihettumisvyöhykkeillä, kallioisilla alueilla ja heikkokasvuisissa paikoissa. Avosuon ja metsän vaihettumisvyöhyke jätetään raivaamatta.

Sanasto

Underväxt (underbestånd)

Vid förröjning avlägsnas underväxt som stör avverkningsen. Bild: © Mikko Riikilä.

Underväxten är ett yngre och lägre trädbestånd som växer under det härskande kronskiktet.

Underväxten består i allmänhet av plantor och har oftast uppkommit naturligt. Vid beståndsvård trädskiktvis kan man utnyttja underväxten vid skötseln av tvåskiktade bestånd. Den kan också utnyttjas vid kontinuerlig beståndsvård. Det kan vara nödvändigt att avlägsna underväxt som stör avverkning med en förröjning.

Förröjning

Om underväxten är tät är det mer eller mindre nödvändigt att utföra förröjning för att uppnå ett gott drivningsresultat. Bild: © Mikko Riikilä

Vid förröjning inför en gallringsavverkning avlägsnas underväxt som har uppkommit under huvudbeståndet på naturlig väg och som försvårar drivningsarbetet. Syftet med röjningen är att förbättra drivningsförhållandena och minska risken för skador på det kvarstående beståndet.

Förröjning kan avsevärt underlätta den maskinell drivningen, minska skadorna på trädbeståndet och göra objektet mera lockande för virkesköpare. Röjningen syftar till att avlägsna den underväxt som hindrar sikten och försvårar placeringen av fällhuvudet intill stambasen på de träd som ska fällas. Underväxt som inte försvårar drivningen ska man inte röja bort i och med att det gör röjningen dyrare och minskar mångfalden och levnadsbetingelserna för viltet.